

> Retouradres Postbus 20201 2500 EE Den Haag

De Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal
Postbus 20018
2500 EA 'S GRAVENHAGE

Datum
Betreft Eurogroep bespreking proces Bulgarije richting ERM-II

Geachte voorzitter,

Na het versturen van de geannoteerde agenda is gebleken dat naar verwachting nog een extra onderwerp op de Eurogroep zal worden besproken. Waarschijnlijk zal de wens van Bulgarije om tot het zogenaamde *Exchange Rate Mechanism* (ERM-II) toe te treden worden besproken en zal hierover een statement worden aangenomen. Deze Kamerbrief wordt vertrouwelijk verstuurd vanwege de marktgevoeligheid van de informatie. Agendering is tot op heden ook nog niet openbaar. De vertrouwelijkheid zal direct worden opgeheven, zodra dit mogelijk is.

Bulgarije heeft meermaals de intentie – ook publiekelijk – uitgesproken om op korte termijn tot de eurozone te willen toetreden. Na verschijning van het laatste convergentierapport van ECB en Commissie is dit in een stroomversnelling gekomen, en zijn de instellingen met Bulgarije in gesprek gegaan over mogelijke toetreding tot ERM-II. Als resultaat van deze gesprekken heeft Bulgarije nu in een brief aangegeven van plan te zijn over een jaar een aanvraag te doen voor toetreding tot ERM-II als volgende stap richting toetreding tot de eurozone. Op het moment dat Bulgarije die aanvraag doet, zal hierover op dat moment met unanimitieit door deelnemende landen aan ERM-II, de eurolanden en Denemarken, worden besloten.

Alle EU-lidstaten hebben zich verbonden om tot de eurozone toe te treden, behalve Denemarken en het Verenigd Koninkrijk. Om tot de eurozone te kunnen toetreden moet een lidstaat voldoen aan de vier convergentiecriteria. Deze voorwaarden voor adoptie van de euro zijn: prijsstabiliteit, houdbare overheidsfinanciën, stabiele langetermijnrente en wisselkoersstabiliteit.

Vanwege de noodzaak om bij deze EU-lidstaten te kijken in welke mate voortgang wordt gemaakt t.a.v. de verdragsverplichting de euro te introduceren publiceren de ECB en de Europese Commissie beide elke twee jaar een convergentierapport. Volgens de laatste twee convergentierapporten (2016, 2018¹) voldeed Bulgarije

¹ Rapport door de ECB:

aan de eerstgenoemde drie criteria. De Bulgaarse schuld ligt sinds 2016 onder de 30% en wordt in 2018 geraamd op ca. 23,3% terwijl Bulgarije sinds 2016 een begrotingsoverschot heeft (in 2018 geraamd op +0,6%). De gemiddelde jaar-op-jaar inflatie over de laatste 12 maanden in 2018 was 1,4%, in lijn met de gemiddelde Eurozone jaar-op-jaar inflatie (ook 1,4%) en minder dan de maximaal toegestane inflatie voor eurozonetoetreding, waarbij inflatie maximaal ca. 1,5% hoger mag zijn dan de inflatie in de best presterende landen. De lange rente lag op het laatste meetmoment voor de publicatie op ca. 140 basispunten, ca. 180 basispunten onder de referentiewaarde die wordt bepaald door de rentes van de drie landen met de laagste inflatie te nemen. Het convergentie criterium van wisselkoersstabiliteit is gedefinieerd als minimaal twee jaar deelname aan ERM-II. Dit betekent dus dat voordat Bulgarije kan toetreden tot de euro nog twee jaar succesvol moet deelnemen aan het wisselkoersmechanisme. Het is dus ook niet mogelijk om op een andere manier aan dit criterium te voldoen, anders dan door deel te nemen aan ERM-II.

In hun convergentierapport hebben de instellingen naast hun toets van de convergentiecriteria ook aangegeven dat het belangrijk is dat het vertrouwen in de Bulgaarse financiële sector wordt vergroot door het verder verbeteren van het toezicht. Ook spreken de convergentierapporten van beide instellingen nog zorgen uit over de mate waarin de kwaliteit van de Bulgaarse publieke instellingen kan bijdragen aan economische aanpassingen via een aantrekkelijk ondernemingsklimaat. De instellingen wijzen onder meer op het bestuur van staatsondernemingen en het tijdig afwikkelen van faillissementen, beide belangrijk voor economische dynamiek, alsook de noodzaak om corruptie terug te brengen en een onafhankelijk en effectief systeem van rechtspraak te garanderen. Het is dan ook van belang de zorgen over Bulgarije die in de convergentierapporten worden genoemd op het gebied van de financiële sector, institutionele kwaliteit en het aanpassingsvermogen in een vroeg stadium te adresseren.

Deelname aan ERM-II en de eurozone komt immers met extra verplichtingen en verantwoordelijkheden. De eurozone heeft zich, mede op basis van lessen geleerd in de crisis, de laatste jaren verder ontwikkeld, onder andere door de totstandkoming van de bankenunie en meer aandacht voor een gedegen financiële sector. Bulgarije zou het eerste land zijn waarbij toetreding tot de eurozone direct vergezeld gaat van toetreding tot de bankenunie. Er zijn geen expliciete formele criteria voor toetreding tot ERM-II. Gelet op de nieuwe omstandigheden rond Bulgarije is, mede op aandringen van Nederland, door de instellingen voor het eerst gekeken naar extra beleidstoezeggingen nog voor toetreding tot ERM-II. De ECB en de Europese Commissie hebben dan ook met Bulgarije gesproken over zo'n set beleidstoezeggingen om nog te implementeren voor de indiening van de aanvraag voor toetreding tot ERM-II. Het Eurogroep statement zal naar verwachting ook ingaan op deze stappen die door Bulgarije genomen moeten worden op deze terreinen. Bulgarije zal hierbij onder andere het bankentoezicht moeten versterken door in nauwe samenwerking te treden met de ECB en de nodige voorbereidingen treffen in lijn met de bestaande procedures

<https://www.ecb.europa.eu/pub/pdf/conrep/ecb.cr201805.nl.pdf?d9bdfc0cb29364a6aedb102a02457b47>

Rapport door de Europese Commissie:

https://ec.europa.eu/info/sites/info/files/economy-finance/ip078_en.pdf

van de bankenunie. Ook zal Bulgarije het macro-prudentieel raamwerk moeten versterken, het toezicht op de niet-bancaire financiële sector moeten verbeteren en het insolventieraamwerk moeten versterken. Daarnaast is het voor Nederland van belang dat nieuwe toetreders voldoende aanpassingsvermogen en adequate instituties hebben. De voortgang van Bulgarije in het kader van anti-corruptie en gerechtelijke hervormingen wordt door de Commissie in het kader van het Cooperation and Verification Mechanism (CVM) gemonitord.

Indien Bulgarije toezegt deze stappen te ondernemen voor deelname aan het wisselkoersmechanisme dan is dat een positieve ontwikkeling waar Nederland zich hard voor heeft gemaakt. Nederland steunt deze aanpak, en benadrukt daarbij dat kwaliteit boven snelheid moet gaan. Het is dan ook van belang dat Bulgarije voldoende tijd neemt om aan alle toezeggingen te voldoen.

Hoogachtend,
de minister van Financiën

W. B. Hoekstra